

ZBORNİK REZIMEA

MEĐUNARODNA STRUČNO-NAUČNA
KONFERENCIJA

DANI DEFEKTOLOGA SRBIJE
ZLATIBOR, 17-20. FEBRUAR 2022.

ZBORNİK REZİMEA
MEĐUNARODNA STRUČNO-NAUČNA
KONFERENCIJA

DANI DEFEKTOLOGA SRBIJE
ZLATIBOR, 17-20. FEBRUAR 2022.

DANI DEFEKTOLOGA SRBIJE ZLATIBOR, 17-20. FEBRUAR 2022.

Izdavač

Društvo defektologa Srbije, Kosovska 8/1, Beograd

Štampa

PM plus D.O.O., 22.oktobra 8a, Beograd

Za organizatora

Siniša Ranković, predsednik UO Društva defektologa Srbije
Prof.dr Marina Šestić, dekan - FASPER

Organizatori

Društvo defektologa Srbije
Univerzitet u Beogradu – Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju

Organizacioni odbor

Maja Matović
Željka Trbović
Milka Glavonjić
Uroš Šotarević
Svetlana Pešić
Zoran Kovačić

Programski odbor

prof.dr Ante Bilić Prčić
prof dr Katarina Pavičić Dokoza
prof dr Haris Memišević
prof dr Vesna Vučinić
prof dr Medina Vantić Tanjić
prof dr Gordana Nikolić
prof dr Svetlana Kaljača
prof dr Tamara Kovačević
doc dr Zlatko Bukvić
doc dr Marija Maljković
doc dr Ivana Sretenović
doc dr Bojana Drljan
ass Božidar Filipović

Generalni sekretar

mr Miodrag Nedeljković

Tehnički sekretar

Gorana Kiković

Sekretar za finansije

Radomir Leković

Tehnički urednik

mr Miodrag Nedeljković

ISBN-978-86-84765-58-3

JEZIČKI DEFICITI KOD DECE I ADOLESCENATA SA EMOCIONALNIM POREMEĆAJIMA

Bojana Drljan, Nevena Ječmenica

Univerzitet u Beogradu – Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju

Emocionalni poremećaji (EP) kod dece i mladih mogu se podeliti u dve bipolarne dimenzije: eksternalizovani i internalizovani poremećaji. Eksternalizovani EP uključuju grupu poremećaja koja podrazumeva ekspresiju neprilagođenih ponašanja usmerenih ka drugim osobama i okruženju. Najčešći eksternalizovani EP su poremećaj ponašanja, opozicioni prkosni poremećaj, poremećaj hiperaktivnosti i deficita pažnje (ADHD) i poremećaj prilagođavanja. Sa druge strane, internalizovani EP uključuje deficite u ponašanju koji su usmereni na samu osobu i posredno dovode do teškoća u funkcionisanju u socijalnom okruženju, kao i socijalnog izbegavanja. Najčešći internalizovani EP su opsesivno-kompulzivni poremećaj, generalizovani anksiozni poremećaj, socijalna fobija, separaciona anksioznost, posttraumatski stresni poremećaj i depresija kod dece/adolescenata.

Prevalenca jezičkih poremećaja kod dece i omladine sa EP je 10 puta veća nego u opštoj populaciji, i iznosi oko 68%. Pored toga, jezički i komunikativni deficiti se češće javljaju kod eksternalizovanih EP. Deca sa EP ispoljavaju ekspresivne, receptivne i pragmatske jezičke deficite, dok se najčešće javlja mešoviti, receptivno-ekspresivni tip poremećaja jezika. Pored toga, veliki broj ove dece ima teškoća u ovladavanju veštinama čitanja, pisanja i računanja. Međutim, podaci iz studija ukazuju na to da većina učenika sa EP i sa kliničkim jezičkim poremećajem ne ide na logopedski tretman. Dodatno, jezički deficiti se kod ove dece često zanemaruju zbog bihevioralnih problema, tako da 33-40% dece sa EP ima neotkriveni jezički poremećaj. Takva deca su obično delinkventnija, depresivnija i agresivnija i pokazuju ozbiljnije poremećaje ponašanja od one dece sa EP kojima je identifikovan jezički poremećaj i pružen neki vid podrške i tretmana.

Programi modifikacije ponašanja zahtevaju od učenika sa EP da razumeju usmena objašnjenja i učestvuju u grupnom savetovanju i diskusiji kako bi naučili adekvatnije vidove socijalne interakcije i veštine rešavanja problema. Individualno savetovanje zavisi od verbalne razmene sa savetnicima ili terapeutima u školi i/ili u zajednici. Međutim, ova deca često imaju deficite u razumevanju, što ograničava njihovu sposobnost da razumeju verbalne instrukcije i pravila, samim tim i učenje modifikovanih oblika ponašanja. Prema tome, što ranija identifikacija jezičkog poremećaja i rana intervencija mogu značajno smanjiti jezičke deficite, ali i teškoće i na planu emocionalnog i socijalnog razvoja ove dece.

Ključne reči: emocionalni poremećaji, jezički deficiti, deca, adolescenti